

REMISSVAR

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
ju.L7@regeringskansliet.se

Remissvar på promemorian med kompletterande förslag till SOU 2025:95 – Ett skärpt försörjningskrav vid anhöriginvandring

Ju2025/02715

Migrationsverket lämnar följande synpunkter.

Ett skärpt försörjningskrav (avsnitt 3)

Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet)

Försörjningskravet för anhöriginvandring är knutet till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken (1981:774). Förbehållsbeloppet ligger typiskt sett något högre än nivåerna för försörjningsstöd. Den skärpning av nivån på anknytningspersonens försörjningsförmåga som föreslås kan därför medföra en förhöjd risk för att vissa beslut inte kommer att vara förenliga med familjeåterföreningsdirektivet, och de krav som artikel 8 Europakonventionen innebär (jfr SOU 2025:95 s. 234–236). Förslaget kan t.ex. innebära att fler anknytningspersoner än idag som har anställning och inte utgör en belastning på det sociala biståndssystemet trots det inte uppfyller försörjningskravet. Det kommer också att innebära att Migrationsverket i större utsträckning än idag kommer att behöva avgöra om det, i det enskilda fallet, är möjligt att göra undantag från försörjningskravet, vilket kan komplicera handläggningen och påverka Migrationsverkets handläggningstider.

Förslaget innebär ytterligare en nivå på ett försörjningskrav i utlänningslagstiftningen

I promemorian anges att det förekommer flera olika försörjningskrav med olika nivåer och beräkningsmodeller inom utlänningslagstiftningen. En sådan ordning kan förklaras bland annat av att vissa av dessa försörjningskrav grundar sig på unionsrätten, medan andra är rent nationella. Olika försörjningskrav förekommer i olika ärendeslag och kan även av den orsaken ha delvis olika syften. Det skulle emellertid underlätta ur tillämpningssynpunkt, och för allmänhetens och sökandes förståelse för regelverket, om det rådde större överensstämmelse mellan de olika försörjningskraven i utlänningslagstiftningen. Regelverket är redan komplext, och ännu en nivå på

ett försörjningskrav för anhöriginvandring riskerar att skapa ytterligare fragmentering och en ökad administrativ börda för myndigheten.

Konsekvenser av ett skärpt försörjningskrav för anhöriga till bland annat arbetskraftsinvandrare och doktorander

Nivån på försörjningskravet för anhöriginvandring till en person som är bosatt i Sverige överensstämmer i stort sett med den som gäller för anhöriginvandring till en arbetskraftsinvandrare. Förslaget innebär att det ska ställas ett högre försörjningskrav på en arbetskraftsinvandrare när arbetskraftsinvandraren har beviljats ett permanent uppehållstillstånd än när hon eller han hade ett tidsbegränsat uppehållstillstånd (s. 11). Det kan leda till att många arbetstagare, även högkvalificerade, inte kan uppfylla det skärpta försörjningskravet, när det kombineras med de höga bostadskostnaderna i bland annat storstadsregionerna.

I promemorian anges att det får anses vara en rimlig utgångspunkt att en arbetstagare får bättre villkor ju längre en anställning varar, och att en utlänning som har beviljats permanent uppehållstillstånd bör ha goda möjligheter att klara ett högre försörjningskrav. Att försörjningskravet vid anhöriginvandring kan komma att bli något högre när anknytningspersonen har beviljats permanent uppehållstillstånd bedöms därför, särskilt inte för högkvalificerade personer, innebära några hinder (s. 11).

Statistik från SCB tyder emellertid på att högkvalificerade arbetstagare har hög global rörlighet och lämnar Sverige i högre grad än andra arbetskraftsinvandrare.¹ Det är inte heller möjligt att bekräfta att arbetstagares villkor förbättras, eller att möjligheterna att få en anställning med bättre villkor ökar, i en sådan takt att de i samband med att permanent uppehållstillstånd beviljas bör kunna uppfylla det föreslagna försörjningskravet för anhöriginvandring. Förslaget kan därför få som konsekvens att vissa arbetskraftsinvandrare istället för att etablera sig långsiktigt väljer att lämna Sverige.²

Det kan inte heller uteslutas att förslaget bidrar till att färre arbetskraftsinvandrare ansöker om permanent uppehållstillstånd, för att undvika försörjningskravet för anhöriginvandring³. Det skulle i sin tur kunna leda till en ökning i antalet förlängningsansökningar från arbetstagare och deras anhöriga, och de effekter som det kan få för bland annat Migrationsverkets handläggningstider och kostnader.

¹ Jfr [Arbetskraftsinvandrare från tredje land](#) s. 33.

² Arbetskraftsinvandrares rörlighet och etablering på svensk arbetsmarknad är bara delvis kartlagd och beskriven av t.ex. SCB inom ramen för samverkansuppdraget Work in Sweden i bl.a. rapporten [Arbetskraftsinvandrare från tredje land](#).

³ I nu gällande 5 kap. 3 b § utlänningslagen (2005:716), i den föreslagna 5 kap. 3 f § utlänningslagen enligt SOU 2025:95, för vilket nivån regleras i 4 kap. 4 d § utlänningsförordningen.

Migrationsverket vill i detta sammanhang uppmärksamma följderna av Migrationsöverdomstolens avgörande i MIG 2024:14. Avgörandet rörde en person som tidigare hade haft uppehållstillstånd som familjemedlem till sin maka, som hade haft uppehållstillstånd som arbetstagare och därefter hade beviljats permanent uppehållstillstånd. Migrationsöverdomstolen kom bland annat fram till att en utlänning som haft uppehållstillstånd i minst tre år får beviljas ett permanent uppehållstillstånd utan att det ska uppställas något krav, enligt 5 kap. 3 b § utlänningslagen, på att anknytningspersonen ska kunna försörja både sig själv och utlänningen.

Avgörandet kan bland annat påverka dem som ansöker om fortsatt uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3-3 a §§ utlänningslagen och permanent uppehållstillstånd och som tidigare har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd som familjemedlem till en arbetstagare enligt 4 kap. 4 a § utlänningsförordningen (2006:97). I en sådan situation kan den anhöriga beviljas permanent uppehållstillstånd enligt reglerna i 5 kap. 3-3 g §§ och 7-8 §§ utlänningslagen, utan att något försörjningskrav uppställs på anknytningspersonen enligt 5 kap. 3 b § utlänningslagen.⁴

Det skärpta försörjningskravet kan också komma att påverka möjligheten till uppehållstillstånd för anhöriga till doktorander, när doktoranden beviljas permanent uppehållstillstånd. Enligt förslaget i promemorian [Bättre migrationsrättsliga regler för forskare och studenter](#) (Ds 2024:31) ska forskare och doktorander snabbare kunna beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige. Lön och övriga anställningsvillkor för t.ex. doktorander utvecklas inte nödvändigtvis på samma sätt och i samma takt som villkoren för andra arbetstagare på arbetsmarknaden. Ett skärpt försörjningskrav kan därför få särskilda följdverkningar för doktorander och deras anhöriga.

Vad avses med ”tillfällig arbetsrelaterad ersättning”?

Förslaget i promemorian innebär att arbetsrelaterad ersättning som lämnas tillfälligt under pågående anställning ska jämföras med lön. Migrationsverket efterlyser i detta sammanhang förtydliganden kring vad som avses med uttrycket ”tillfällig”. För den som är eller har varit sjukskriven eller föräldraledig kan det till exempel uppstå frågor kring hur lång frånvaron kan bli innan den upphör att vara tillfällig. Om uttrycket snarare tar sikte på ersättningsformen, som till sin natur ska vara tillfällig (exempelvis föräldraledighet med föräldrapenning), än längden på frånvaron skulle det underlätta om det klargjordes i förarbetena.

Särskilt om inkomstgrundad ålderspension

Med den idag gällande lydelsen i 4 kap. 4 d § utlänningsförordningen kan bland annat inkomstgrundad ålderspension beaktas vid bedömningen av om

⁴ Se MIG 2024:14 och Migrationsverkets rättsliga ställningstagande om krav för att beviljas permanent uppehållstillstånd (RS/084/2021) s. 6.

försörjningskravet är uppfyllt. Om förslaget i promemorian genomförs kan en följd bli att inkomstgrundad ålderspension inte kan beaktas, vilket kan försvåra familjeåterförening mellan pensionärer och deras anhöriga. En sådan ordning skulle kunna leda till att personer som har varit yrkesverksamma och haft inkomster av anställning men som därefter har uppnått pensionsålder och uppbär inkomstgrundad ålderspension, oavsett storleken på inkomsterna från pensionen, behöver ta anställning för att få inkomster som kan beaktas vid bedömningen av försörjningskravet för anhöriginvandring.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser (avsnitt 4)

Migrationsverket har inga synpunkter på att övergångsbestämmelser införs, men vill samtidigt uppmärksamma vissa möjliga konsekvenser av dessa. De övergångsbestämmelser som föreslås innebär att Migrationsverket under en period kommer att hantera parallella regler. Övergångsbestämmelserna kan också leda till ett ökat antal ansökningar om förlängning som lämnas in under den period som föregår den 1 januari 2028, och att vissa sökande som har uppehållstillstånd med relativt lång giltighetstid väljer att lämna in sina ansökningar lång tid i förväg för att undvika att träffas av det skärpta försörjningskravet. Det kan leda till en ökad administrativ börda för myndigheten, och att vissa ansökningar som inkommer när det återstår mycket lång tid av giltighetstiden för uppehållstillståndet avvisas eller avslås⁵.

Övergångsbestämmelsen ska tillämpas för ansökningar om *förlängning* av ett uppehållstillstånd som beviljats före ikraftträdandet. Migrationsverket vill i detta sammanhang uppmärksamma lagstiftaren på den osäkerhet som finns kring innebörden av begreppen ”fortsatt uppehållstillstånd” och ”förlängt uppehållstillstånd” som båda förekommer i utlänningslagstiftningen.⁶ Den föreslagna lydelsen kan komma att innebära att övergångsbestämmelsen endast omfattar anhöriga som tidigare har haft uppehållstillstånd enligt de nu gällande reglerna i 5 kap. 3-3 f §§ utlänningslagen, och som ansöker om förlängning av ett sådant tillstånd inom den angivna tiden. Det kan alltså innebära att anhöriga som har haft uppehållstillstånd enligt exempelvis specialreglerna i 4 kap. utlänningsförordningen, däribland anhöriga till arbetstagare, inte kommer att omfattas av övergångsbestämmelsen om de ansöker om fortsatt uppehållstillstånd på grund av anknytning när arbetstagaren har beviljats permanent uppehållstillstånd och anknytningen därför ska prövas enligt reglerna i 5 kap. 3-3 f §§ utlänningslagen.⁷ Om en annan ordning är avsedd bör det komma till uttryck i övergångsbestämmelserna eller förtydligas i förarbetena.

⁵ Jfr Migrationsverkets rättsliga ställningstagande RS/083/2021 angående hantering av ansökningar om uppehållstillstånd på flera grunder och ansökningar om uppehållstillstånd som görs av en utlänning som redan har uppehållstillstånd.

⁶ Jfr Migrationsverkets remissvar över betänkandet Skärpta villkor för anhöriginvandring (dnr 1.4-2025-12573), s. 6 och Lagrådets yttrande över förslaget till lag om ändring i utlänningslagen i prop. 2020/21:191 (s. 282).

⁷ Jfr Migrationsöverdomstolens uttalanden i MIG 2024:14 i avsnitt 3.2. (*Vad menas med fortsatt uppehållstillstånd i 5 kap. 3 b § utlänningslagen?*).

Vidare noterar Migrationsverket att övergångsbestämmelsen ska tillämpas för vissa ansökningar som har *registrerats* hos Migrationsverket senast den 1 januari 2028. Migrationsverket förordar, i likhet med vad som har framförts i remissvaret över betänkandet Skärpta villkor för anhöriginvandring (vårt dnr 1.4-2025-12573), att övergångsbestämmelsen istället tar sikte på ansökningar som har *inkommit* till Migrationsverket senast den aktuella dagen.

Konsekvenser (avsnitt 5)

Den skärpning av försörjningskravet som föreslås i promemorian kommer i vart fall under en övergångsperiod att leda till att fler ansökningar om uppehållstillstånd på grund av anknytning avslås. Avslagsbeslut är mer komplicerade än bifallsbeslut, vilket kan påverka produktiviteten och handläggningstiderna.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av de rättsliga experterna Annika M Eriksson, Anette Ivarsson och Teodor Hafner. I den slutliga handläggningen har även den tillförordnade rättschefen Helene Sjövall och enhetschefen för Migrationsrättsenhet 2 Susanna Fonsell deltagit.

Maria Mindhammar